

4.2.2021

ALUEIDEN KESTÄVÄN KASVUN JA ELINVOIMAN TUKEMINEN (AKKE) -MÄÄRÄRAHAN ALUEELLINEN JAKO

Alueiden kestäväen kasvun ja elinvoiman tukeminen –määrärahan (32.30.40) käyttökohteita ovat sopimuksellinen yhteistyö, maakuntien omaehtoinen kehittäminen, alueellisten innovaatioiden ja kokeilujen käynnistäminen sekä äkillisten rakennemuutostilanteiden tukeminen. Lisäksi momentilla on määrärahoja, joita käytetään valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti Talent Hub -toimintamallin tukemiseen erityisavustuksena kestävien sekä erityisavustuksena innovatiivisten julkisten hankintojen verkostomaisen osaamiskeskuksen KEINO:n toimintaan.

Lain alueiden kehittämisestä ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta (8/2014) 9 §:n mukaan valtioneuvosto päättää talousarvioon varattujen määrärahojen jakamisesta alueittain.

Päätöksellä esitetään jaettavaksi momentin 32.30.40 (Alueiden kestäväen kasvun ja elinvoiman tukeminen) määrärahoja yhteensä 13 400 000 euroa, josta 2 000 000 euroa vuoden 2020 talousarvion, 3 000 000 euroa vuoden 2020 IV lisätalousarvion ja 8 400 000 vuoden 2021 talousarvion määrärahaa.

Määräraha jaettaisiin maakuntien liitoille kohdennettavaksi maakuntien omaehtoiseen kehittämiseen (8 000 000 euroa), valtion ja kaupunkien innovaatioekosysteemisopimusten käynnistämiseen (5 000 000 euroa) sekä Scanian tytäryhtiö SOE Busproduction Finland Oy:n Lahden bussikoritehtaan sulkemisesta aiheutuvan äkillisen rakennemuutostilanteen hoitamiseen (400 000 euroa) TEM:n 22.12.2020 päätöksen (VN/25911/2020-TEM-2) mukaisesti

Maakuntien omaehtoinen kehittäminen

Maakuntien omaehtoiseen kehittämiseen tarkoitettu 8 000 000 euron määräraha jaettaisiin maakuntien liitoille siten, että osa rahoituksesta jaetaan tasan kaikkien maakuntien kesken ja osa väkiluvun perusteella. Esityksessä tasan jaettaisiin 5 600 000 euroa ja 2 400 000 euroa väkiluvun perusteella. Väkilukua on käytetty kriteerinä, koska se kohtelee alueita tasapuolisesti ja muiden kriteereiden käyttö tekisi jaosta helposti monimutkaisen. Sama jakotapa, jolloin tasan kaikkien maakuntien kesken jaetaan 70 % määrärahasta ja loppu 30 % väkiluvun perusteella, on ollut käytössä myös vuonna 2020. Alueellisessa jaossa on huomioitu vuoden 2021 alussa voimaan tulleet kuntien maakuntavaihdokset.

Maakuntien omaehtoisen kehittämisen määräraha on tarkoitettu kohdennettavaksi monipuolisesti hallituksen aluekehittämisspätöksen ja maakuntaohjelmien toimeenpanoa tukeviin toimiin maakuntien omien tarpeiden ja harkinnan mukaan.

Määrärahaa voidaan käyttää esimerkiksi alueiden vahvuuksiin ja erikoistumiseen perustuviin kehittämishankkeisiin, kehitysprosessien käynnistämiseen sekä monenkeskisiin selvitys- ja kehittämishankkeisiin jotka edellyttävät nopeaa reagoitua ja joihin muiden viranomaisten rahoitusvälineet eivät sovi.

Maakuntien omaehtoisen kehittämisen määrärahan alueellinen jako:

MANNER-SUOMI	Väestö 31.12.2019	Väestö % -osuus	Perusjako	Väestön mukaan	Yhteensä	Pyöritys 1 000 €	Euroa/ as.	% - osuus
Uusimaa	1 689 725	30,70 %	311 111	737 951	1 049 062	1 049 000	0,62	13,1 %
Varsinais-Suomi	479 341	8,70 %	311 111	209 342	520 453	520 000	1,08	6,5 %
Satakunta	216 752	3,90 %	311 111	94 662	405 773	406 000	1,87	5,1 %
Kanta-Häme	170 925	3,10 %	311 111	74 648	385 759	386 000	2,26	4,8 %
Pirkanmaa	519 872	9,50 %	311 111	227 043	538 154	538 000	1,03	6,7 %
Päijät-Häme	206 315	3,80 %	311 111	90 104	401 215	401 000	1,94	5,0 %
Kymenlaakso	164 456	3,00 %	311 111	71 823	382 934	383 000	2,33	4,8 %
Etelä-Karjala	127 757	2,30 %	311 111	55 795	366 906	367 000	2,87	4,6 %
Etelä-Savo	134 314	2,40 %	311 111	58 659	369 770	370 000	2,75	4,6 %
Pohjois-Savo	249 003	4,50 %	311 111	108 747	419 858	420 000	1,69	5,3 %
Pohjois-Karjala	164 465	3,00 %	311 111	71 827	382 938	383 000	2,33	4,8 %
Keski-Suomi	272 898	5,00 %	311 111	119 182	430 293	430 000	1,58	5,4 %
Etelä-Pohjanmaa*	193 207	3,50 %	311 111	84 379	395 490	396 000	2,04	5,0 %
Pohjanmaa	175 923	3,20 %	311 111	76 831	387 942	388 000	2,21	4,9 %
Keski-Pohjanmaa	68 158	1,20 %	311 111	29 767	340 878	341 000	5,00	4,3 %
Pohjois-Pohjanmaa	412 830	7,50 %	311 111	180 295	491 406	491 000	1,19	6,1 %
Kainuu	72 306	1,30 %	311 111	31 578	342 689	343 000	4,74	4,3 %
Lappi	177 161	3,20 %	311 111	77 371	388 482	388 000	2,19	4,9 %
Yhteensä	5 495 408	100,00 %	5 599 998	2 400 004	8 000 002	8 000 000	1,46	100,0 %

* Etelä-Pohjanmaan liiton kohdalle tehty pyörityksen korjaus 1 000 euroa

Valtion ja kaupunkien välisten innovaatioekosysteemisopimusten käynnistäminen

Hallitusohjelman mukaisesti yliopistokaupunkien kanssa luodaan erilliset sopimukset julkisen ja yksityisen TKI-rahoituksen strategisesta kohdentamisesta globaalisti kilpailukyisten ekosysteemien vahvistamiseksi. Ekosysteemisopimukset ovat osa hallituksen toimia, joilla Suomesta halutaan luoda vuoteen 2030 mennessä maailman toimivin kokeilu- ja innovaatioympäristö. Valtion ja kaupunkien väliset ekosysteemisopimukset ovat myös olennainen osa kansallisen TKI-tiekartan uutta kumppanuusmallia, jonka tavoitteena on vahvistaa julkisen ja yksityisen sektorin välistä TKI-yhteistyötä

Innovaatiotoiminnan ekosysteemisopimuksilla vahvistetaan vetovoimaisten osaamiskeskittymien ja innovaatioympäristöjen rakentumista sekä suomalaisten toimijoiden kytkeytymistä kansainvälisiin tki-verkostoihin ja arvoketjuihin. Sopimuksilla kehitetään innovaatiotoiminnan ekosysteemejä eli tiiviitä yhteistoimintaverkostoja, vahvistetaan osaamiskärkeä sekä lisätään tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan vaikuttavuutta kaupunkilähtöisesti.

Ekosysteemisopimukset on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriön johdolla 16 kaupunkiseudun (18 kaupungin) kanssa. Valtionhallinnosta neuvotteluihin ovat osallistuneet myös OKM, YM ja STM sekä Business Finland. Sopimukset solmitaan kunkin kaupungin tai kaupunkiseudun useamman kunnan kanssa. Kaupungit ovat hyväksyneet tai niiden on määrä hyväksyä osaltaan sopimukset 1.2. mennessä. Työ- ja elinkeinoministeriö sopimusten allekirjoittajaosapuolena valtion puolelta allekirjoittaa sopimukset. Sopimukset ovat voimassa 31.12.2027 saakka. Sopimukset ovat luonteeltaan aiesopimuksia, jotka määrittävät osapuolten tahtotilan, tavoitteet ja painopisteet.

Sopimusten temaattiset sisällöt on määritelty niiden sisältämässä strategisissa painopistealueissa ja tarkemmissa toimenpidekokonaisuuksissa. Sopimusten sisällöt perustuvat kaupunkiseutujen paikallisiin vahvuuksiin. Sisällöt kytkeytyvät tämän hetken yhteiskunnallisiin ja globaaleihin haasteisiin (vähähiilisyys, digitaalisuus sekä ikääntymisen aiheuttama julkisen talouden kestävyysvaje) ja luovat kasvua niitä hyödyntäen. Sopimusten tavoitteet ja sisällöt vastaavat hyvin asetettuja keskeisiä kansallisia innovaatio- ja kaupunkipolitiikan politiikkalinjauksia.

Valtioneuvosto päättää sopimusten käynnistämisvaiheeseen varatun Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukemisen määrärahan alueellisesta kohdentumisesta. Rahoitusta on varattu yhteensä 5 000 000 euroa vuodelle 2021.

Sopimuksen pääasiallinen, käynnistämisvaiheen jälkeinen rahoitus, EU:n tulevan rakennerahasto-ohjelman kestävän kaupunkikehittämisen rahoitus on tarkoitus osoittaa kaupungeille sopimusten toteuttamiseen ja sen alueellinen kohdentaminen tulee erikseen päätettäväksi valtioneuvostossa myöhemmin.

Käynnistysvaiheen rahoituksen alueellinen jakautuminen pohjautuu työ- ja elinkeinoministeriön sopimusohjeissa (24.6.2020) määriteltyihin kriteereihin ja siinä on huomioitu sopimuksiin hyväksytyjen temaattisten painopistealueiden määrä ja niiden osaa-misperusta sekä sopimuksiin kirjattujen sopimusten sisällöt. Olennainen osa arviointia ovat olleet kaupunkien kanssa käydyt neuvottelut. Rahoituksessa on otettu huomioon myös kaupungeilta edellytettävä omarahoitusosuus (40 %).

Sopimusten toteuttamiseen osoitettaisiin nyt yhteensä 4 925 000 euroa. Sopimuksia tukevaan kansalliseen kehittämiseen ja koordinaation TEM:lle varattaisiin 75 000 euroa.

Rahoituksen myöntämisen kaupunkikohtaisena edellytyksenä on, että sopimus on hyväksytty työ- ja elinkeinoministeriön lisäksi ko. kaupungin päätöksentekokoelimesta.

Ekosysteemisopimusten käynnistämiseen kohdennettava määräraha kaupungeittain:

Helsinki, Espoo ja Vantaa (PKS)	800 000
Tampere	500 000
Turku	500 000
Oulu	500 000
Jyväskylä	400 000
Vaasa	400 000

Lappeenranta ml. Imatra	400 000
Lahti	300 000
Joensuu	300 000
Kuopio	200 000
Pori	200 000
Kajaani ml. Sotkamo	100 000
Kokkola	100 000
Seinäjoki	100 000
Rovaniemi	75 000
Mikkeli	50 000
Sopimusten toimeenpanoa tukevat valtakunnalliset toimet	75 000
YHTEENSÄ	5 000 000

Lahden seudun äkillisen rakennemuutoksen tilanteen hoitaminen

Päijät-Hämeen liitolle kohdennettaisiin 400 000 euroa myönnettäväksi Scanian tytäryhtiö SOE Busproduction Finland Oy:n Lahden bussikoreja valmistavan yksikön lakauttamisesta aiheutuvan äkillisen rakennemuutostilanteen hoitamiseen kytkeytyviin hankkeisiin.

Päätöksellä jaettavan alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman rahoituksen alueellinen jako

	Maakunnan omaehtoinen kehittäminen, euroa	Ekosysteemisopimusten käynnistäminen, euroa	Äkillinen rakennemuutos, euroa	YHTEENSÄ, euroa
Uudenmaan liitto	1 049 000	800 000		1 849 000
Varsinais-Suomi	520 000	500 000		1 020 000
Satakuntaliitto	406 000	200 000		606 000
Hämeen liitto	386 000			386 000
Pirkanmaan liitto	538 000	500 000		1 038 000
Päijät-Hämeen liitto	401 000	300 000	400 000	1 101 000
Kymenlaakson liitto	383 000			383 000
Etelä-Karjalan liitto	367 000	400 000		767 000
Etelä-Savon maakuntaliitto	370 000	50 000		420 000
Pohjois-Savon liitto	420 000	200 000		620 000
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto	383 000	300 000		683 000
Keski-Suomen liitto	430 000	400 000		830 000
Etelä-Pohjanmaan liitto	396 000	100 000		496 000
Pohjanmaan liitto	388 000	400 000		788 000
Keski-Pohjanmaan liitto	341 000	100 000		441 000
Pohjois-Pohjanmaan liitto	491 000	500 000		991 000
Kainuun liitto	343 000	100 000		443 000
Lapin liitto	388 000	75 000		463 000
YHTEENSÄ	8 000 000	4 925 000	400 000	13 325 000

Lisäksi vuoden 2021 talousarvion momentilta 32.30.40 varataan yhteensä 75 000 euroa käytettäväksi innovaatioekosysteemisopimusten toimeenpanoa tukevaan, valtakunnallista päätöksentekoa edellyttävään toimintaan työ- ja elinkeinoministeriössä.